

19. Omwille van welke redenen hanteert de staat Statelijke regels?

1° machtsbehoudende functie

regels ter ondersteuning en bescherming van de organisaties waaruit de staat bestaat

Vb. innen van belastingen, verplichte arbeid, strenge straffen

Vaak worden deze regels verantwoord door het feit dat zij noodzakelijk zijn om conflicten tussen burgers in complexe staten te vermijden

2° werkingsbevorderende functie:

regels om de interne werking van de staat te stroomlijnen en draaiende te houden

regels hoe de staat organisaties met elkaar moeten overleggen, verkiezingen houden, zich organiseren ...

3° Instrumentele functie:

regels om wenselijk geachte doelen in de maatschappij te realiseren

vaak gebaseerd op compromissen tussen allerlei belangengroeperingen

Vb. leerplicht, arbeidsreglementering, verkeersreglementering, financiële markten

Opmerking prof:

de machtsbehoudende functie van Statelijke regels is reeds in rijken en zelfs in chieftdoms aanwezig

de twee overige nemen vanaf de lange¹ 16^e eeuw gestaag toe naarmate de staat die ze uitvaardigt, meer en meer wordt uitgebouwd

¹ staat zo in de cursus waarschijnlijk wordt bedoeld "late"

§ 3. Uitwisseling van middelen: stimuleren, faciliteren, toetsen en reguleren in het algemeen

20. Wat is de grondlaag voor het uitwisselen van middelen in weinig complexe samenlevingen?

Onmiddellijke en uitgestelde wederkerigheid is de basis van uitwisseling

Reden:

personen zijn op elkaar aangewezen

ze kennen elkaar door en door

uiteindelijk vertrouwen ze elkaar

21. Wat is de extra laag inzake uitwisseling van middelen in meer complexe samenlevingen?

Deze extra laag is de stimuleringsfunctie van de staat:

doordat de openbare macht kan worden ingeschakeld om te maken dat iemand de prestatie zal leveren die hij heeft beloofd, maakt men het mogelijk dat de tegenpartij het aandurft middelen uit te wisselen met iemand die hij niet kent

Basis:

leden zijn niet noodzakelijk goed met elkaar vertrouwd

uitwisseling kadert niet noodzakelijk binnen een duurzame verhouding

De goederen maken nu geen deel uit meer van de relatie tussen degene die ze uitwisselen

Gevolg: ontwikkeling van intermediaire ruilmiddelen die de uitwisseling faciliteren

voornamelijk geld

ook andere ruilmiddelen zijn mogelijk

22. Wat is de faciliteringsfunctie en de toetsingsfunctie?

Faciliteringsfunctie:

regels zijn meer dan een stok achter de deur

ze maken het leven van de uitwisselende partijen ook eenvoudiger en efficiënter

Vb. geld als ruilmiddel is eenvoudig

Vb. aanvullende wetgeving voor verbintenissen

hierdoor moeten partijen niet per se over elk mogelijk detail van hun afspraak te onderhandelen en sparen ze kosten en tijd uit

Toetsingsfunctie:

Statelijke regels ondersteunen enkel de uitwisselingen die verenigbaar zijn met de rechtvaardige ordening van de maatschappij

de Staat kan vereisten opleggen waaraan uitwisselingen moeten voldoen (dwingend recht)

§ 4. Herverdeling van middelen: exponentiële toename

23. Wanneer ontstaat de herverdelende functie?

Regels hebben altijd voor verdeling/herverdeling gezorgd:

maar de schaal, omvang en impact van herverdeling neemt exponentieel toe in meer complexe samenlevingen

Mechaniek van de herverdeling

1° in eerste instantie zorgen regels met machtsbehoudende functie ervoor dat er steeds meer middelen naar het staatsapparaat gaan

2° in tweede instantie zorgen de regels in welvaartstaten voor een sterke herverdeling van de middelen tussen de verschillende leden van de samenleving om hen een bepaald welvaartspeil te garanderen

3° wanneer de regels ook een Instrumentele functie vervullen worden belastingen niet alleen opgelegd om het staatsapparaat te onderhouden maar ook een bepaalde sociale doeleinden te realiseren zoals herverdeling tussen leden van de samenleving